

1. PIELIKUMS. 2015. GADA UZRAUDZĪBAS ZIŅOJUMA REKOMENDĀCIJU PROGRESS

1 Fiskālās politikas izaicinājumi

Rekomendācijas

1. Padome aicina līdz 2015. gada beigām ievērot piesardzīgu fiskālo politiku, paturot prātā iespējamo nepieciešamību veikt korekciju 0,5% no IKP apmērā būtisku noviržu gadījumā.
Vispārējās valdības budžeta bilance 2015. gadam ir 1,3% no IKP. Tas ir labāks rezultāts nekā prognoze, kas tika izmantota, plānojot 2016. gada budžetu. Skatīt sadaļu 3.1 plašākam izklāstam.
2. 1/3 nodokļu ieņēmumu pret IKP attiecības sasniegšanai ir jābūt galvenajam mērķiem, strādājot pie nodokļu un politikas un administrēšanas stratēģijas; īpaša uzmanība jāpievērš Ēnu ekonomikas mazināšanai, nodokļu iekasēšanas efektivitātei, kā arī nodokļu likmju pārvērtēšanai un atvieglojumi atcelšanai.
Ierobežots progress. *Vairāki pasākumi, kas tika ieviesti 2017. gada valsts budžeta veidošanas procesā, skar nodokļu nemaksāšanu un nodokļu atlaides. Darbs pie nodokļu politikas izstrādes sāksies 2017. gada sākumā. Jaunākais Ēnu ekonomikas indekss Baltijas valstīs norāda, ka 2015. gadā Ēnu ekonomika Latvijā saruka par 2,2% punktiem no IKP.*
3. Apsvērt ienākumu nevienlīdzības mazināšanu, veidojot nodokļu un politikas un administrēšanas stratēģiju; īpašu uzmanību jāpievērš nodokļu sloga palielināšanai ienākumiem no dividendēm, kā arī citiem ienākumiem, kuri netiek atkārtoti investēti.
Progresā nav.
4. Palielināt budžeta ieņēmumus augsmei draudzīgā veidā, izmantojot īpašuma un vides nodokļu ieņēmumu potenciālu.
Ierobežots progress. *2017. gada ieņēmumu prognozēs plānoti augstāki ieņēmumi no vides nodokļiem, bet īpašuma nodokļu ieņēmumu potenciāls netiek pilnībā izmantots.*
5. Likvidēt prasmju nevienlīdzību, uzlabojot izglītības kvalifikāciju profesionālo atbilstību, lai sekmētu Latvijas darbaspēka ilgtermiņa produktivitāti.
Ierobežots progress. *Atbalsts STEM nozarēm ir palielināts. Šeit var minēt 2016. gada 16. augustā pieņemto lēmumu, kas novirzīja 8,93 miljonus eiro 2017. gadā un 11,16 miljonus eiro 2018. un 2019. gadā. Ir palielināts atbalsts arodizglītībai, un nesen izdota publikācija¹ uzsver, ka likumdošanā ir nostiprināta darbadevēju iesaiste. Ir palielināts finansējums un atbalsts pētniecība un attīstībai – gan akadēmiskajā, gan privātajā sektorā. Tika ieviesta ilgi apspriestā pedagogu atalgojuma reforma. Šie soļi norāda, ka tiek risinātas dažas problēmas, kuras tika identificētas 2015. gada Uzraudzības ziņojumā.*
6. Uzlabot veselības aprūpes sistēmas efektivitāti un ilgtspēju, optimizējot finansējumu sadali ar mērķi uzlabot sabiedrības kopējos veselības un grozāmās mirstības rādītājus.
Progresā nav. *Veselības ministrijai piešķirti papildu līdzekļi. Lai gan finansējums tiks izmantots, lai uzlabotu sabiedrības veselības rādītājus, ir maz ticams, ka šiem pasākumiem būs pozitīva ietekme uz veselības aprūpes sistēmas efektivitāti un ilgtspēju.*

¹ Daija, Z., Kinta, G. and Ramina, B. (2016) *Supporting teachers and trainers for successful reforms and quality of vocational education and training: mapping their professional development in the EU – Latvia*, pieejams: <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/country-reports/supporting-teachers-and-trainers-successful-reforms-an-12>, skatīts 03.10.2016.

Fiskālo risku novērtējums un fiskālā nodrošinājuma rezerves atbilstība

Rekomendācijas

1. Pieņemt zināšanai Valdības apstiprināto FRD, uzsverot fiskālā nodrošinājuma rezerves nepieciešamību un vajadzību apzināt visus fiskālo risku avotus.
2. Fiskālā nodrošinājuma rezervē iekļaut riskus, kas saistīti ar finanšu sektoru, jo tie pagātnē ir bijuši ar būtisku ietekmi. FRD būtu jāiekļauj arī riski, kas saistīti ar kapitāla pieprasījumu no Eiropas stabilitātes mehānisma, un to ietekme ir rūpīgi jāizvērtē.
FRD iekļauti riski, kas saistīti ar finanšu sektoru.
3. Uzlabot riska novērtējuma kvalitāti, ievācot informāciju par visa veida fiskālajiem riskiem un, ja iespējams, novērtēt tos kvantitatīvi, lai būtu pieejama drošticama prognoze par to iespējamo fiskālo ietekmi.
4. FRD iekļaut detalizētāku konkrētu risku novērtēšanas aprakstu, lai neatkarīgas iestādes varētu labāk izvērtēt riskiem piešķirtās varbūtības.
5. Nodrošināt informācijas ievākšanu un apmaiņu, lai uzlabotu risku vadību un pilnveidotu procedūras, ar kurām savlaicīgi varētu novērst pēkšņu ietekmi uz fiskālo bilanci.

2 Makroekonomikas apskats un izlaižu starpības

Rekomendācijas

1. Padome kopumā atbalsta VTBI fiksētās FM makroekonomikas prognozes kā pamatu 2016. gada valsts budžeta izstrādei un VTBI 2016./18. gadiem izstrādei. Vienlaikus Padome rosina FM:
 - a) izstrādāt izvērstāku jutīguma analīzi makroekonomikas scenārijam;
 - b) balstoties uz jutīguma analīzes rezultātiem, izstrādāt rezerves plānu gadījumam, ja budžeta ieņēmumi nerasniedz plānotos apjomus.
2. Lai veicinātu attīstību vidējā un ilgā termiņā, nepieciešams īstenot potenciālo izaugsmi atbalstošas strukturālās reformas, īpašu uzmanību pievēršot problēmjautājumiem par darbaspēka samazinājumu, neaktīvo investīciju sektoru un ekonomiski aktīvo iedzīvotāju prasmju un spēju neatbilstību darba tirgus prasībām.

3 Skaitlisko fiskālo nosacījumu izpildes novērtējums

Rekomendācijas

1. Padome rekomendē FNR nepieciešamo finanšu resursu piešķiršanu uzskatīt par pasākumu, kas ir saistīts ar skaitlisko fiskālo nosacījumu mērķu noteikšanu un kas ir ietverts maksimālo izdevumu griestu aprēķinā sākot ar 2017. gadu.
Rekomendācija ņemta vērā. *Fiskālā nodrošinājuma rezerve noteikta vienlaikus ar fiskālās telpas lēmumu.*
2. FM vajadzētu izstrādāt strukturālās bilances retrospektīvās novērtēšanas un korekcijas mehānisma procedūras sadarbībā ar Padomi.
Ierobežots progress. *FRD ietver arī VTM retrospektīvo novērtējumu, kā arī fiskāli nosacījumi ir pārreķināti ievērojot no FM saņemto aktuālo informāciju. Tomēr vēl aizvien ir iespējas pilnveidei salīdzinājumam starp nacionālo un EK metodoloģiju attiecībā uz fiskālajiem nosacījumiem un korekcijas mehānismu.*

